

Definisite osnovne elemente Pravilnika o upravljanju intelektualnom svojinom vase institucije

Ne postoji univerzalni model pravilnika – svaka institucija treba da usvoji pravilnik u skladu sa svojim specificnim ciljevima i prioritetima, usaglaseno sa relevantnim nacionalnim strategijama, politikama i zakonima.

Pojedina pitanja mogu se smatrati esencijanim u procesu transfera rezultata naucnog istrazivanja od invencije do proizvoda na trzistu, te je njihovo regulisanje jedan od baznih uslova uspesnog transfera znanja i tehnolgije.

Na zahtev zemalja clanica WIPO je u saradnji sa ekspertima iz razvijenih i zemalja u razvoju pripremio prirucnik o upravljanju intelektualnom svojinom na univerzitetima i u okviru naucno istrazivackih centara. U tom kontekstu razvijena je metodologija “Deset pitanja” koja predstavljaju deset baznih pitanja na koja svaka politika upravljanja intelektualnom svojinom treba da odgovori..

Definisite elemente vaseg Pravilnika koristeći metodologiju “Deset pitanja”!

Pitanje 1: “ Ko je vlasnik intelektualne svojine koja je rezultat naucnog istrazivanja na univerzitetu ili u okviru naucnog instituta finansiranog od strane drzave ?”

- Generalno pravilo – poslodavac ili inventor ?
- Kako su regulisana prava industrijske svojine (patenti, zigovi, industrijski dizajn) i ona koja proisticu iz autorskog prava?
- Prava studenata, postdiplomaca, doktoranata, konsultanata i ostalih ucesnika koji nisu u radnom odnosu sa univerzitetom.

Pitanje 2: “Kako ce realizovani prihod od komercijalizacije rezultata istrazivanja biti distribuiran medju uscesnicima istrazivanja”?

- Odredite ko bi trebalo da budu ucesnici u podeli – inventori, laboratorija, fakultet, univerzitet, drzava, fond....
- Koji procent ocenjujete kao pravilnu raspodelu – 30% - 30% - 30% ?

Pitanje 3: “Koja su prava drzave u odnosu na intelektualnu svojinu koja je rezultat istrazivanja finansiranog drzavnim budzetom (“publically funded research”)?”

- Da li drzava moze da zahteva da se pojedine tehnologije komercijalizuju iskljucivo kroz saradnju sa domacom industrijom?
- Da li drzava ucestvuje u podeli dohotka realizovanog komercijalizacijom istrazivanja koje je finansirala?
- Da li drzava ima prava na vlasnistvo intelektualne svojine ukoliko istrazivacka ustanova ne preduzme odgovarajuće mere za komercijalizaciju istrazivackih rezultata?

Pitanje 4: “Da li je i pod kojim uslovima moguće privatno finansiranje istraživanja na javnim univerzitetima i istraživačkim institucijama?”

- Koji procenat istraživanja javnog univerziteta ili naučno istraživačke institucije može biti finansiran privatnim sredstvima?
- Ko je u tom slučaju vlasnik intelektualne svojine?
- Ukoliko institucija zadržava prava intelektualne svojine – pod kojim uslovima može licencirati tehnologiju sponzoru ili industrijskom partneru?
- Koja prava na upotrebu intelektualne svojine naučna institucija mora uvek zadržati ?

Pitanje 5: “Koje opcije za komercijalizaciju istraživačkih rezultata ima univerzitet ili naučno – istraživačka institucija?”

- “Prodaja “ prava intelektualne svojine - tehnologije – prenos svih prava intelektualne svojine komercijalnom partneru?
- Licenciranje?
- Prenos prava intelektualne svojine na novu kompaniju formiranu od strane univerziteta ili istraživačke institucije – “start up”?

Pitanje 6: “Ko je nadležan da upravlja procesom transfera znanja i tehnologije u okviru naučne institucije?”

- Služba transfera tehnologije (“Technology Transfer Office”)?
- Spoljni partner – javna ili privatna kompanija?
- Kakve ingerencije ima unutrašnja služba / kompanija?
- Ko donosi odluku o tome da li određeni rezultat istraživanja ima potencijalnu ekonomsku vrednost?
- Kakva je procedura? Da li su svi učesnici u transferu informisani o proceduri?
- Ko je zadužen da administrira prihod?
- Ko odlučuje o formiranju i načinu upravljanja novom kompanijom – “start up”?

Pitanje 7: “Koji su principi i pravila upravljanja intelektualnom svojinom koja je vlasništvo univerziteta ili naučno-istraživačke institucije?”

- Ko se bavi zaštitom intelektualne svojine – unutrašnja služba (TTO) ili spoljni partner?
- Koja su pravila oko definisanja vlasništva intelektualne svojine koja je nastala kao posledica različitih ugovornih odnosa sa partnerima kao što su naučno – istraživačka saradnja, sponzorski ugovori, ugovoreno ili “naručeno” istraživanje, konsultantske usluge, licenciranje, transfer istraživačkog materijala?
- Da li institucija ima modele ugovora?

Pitanje 8: “Ko finansira zastitu intelektualne svojine i njeno odrzavanje (“maintenance fees”)?”

- Univerzitet ili naucna institucija?
- Da li postoji limit do koga se univerzitet obavezuje da finansira zastitu intelektualne svojine – na pr. samo za domace prijave patenata?
- Kada je predvidjeno da komercijalni partner preuzme placanje zastite i pod kojim uslovima?
- Drzava?
- Inovacioni fond – u kojim slucajevima?

Pitanje 9: “Kako regulisati potencijalni konflikt interesa?”

- Kada i pod kojim uslovima profesor / istrazivac moze pruzati privatne konsultanske usluge industriji?
- Koji je procentualni odnos izmedju sati predavanja / istrazivanja i privatnih konsultantskih usluga profesora / istrazivaca?
- Pod kojim uslovima profesor / istrazivac moze postati menadzer nove kompanije koju je formirao univerzitet – na pr. da li gubi status profesora na fakultetu?
- Da li i pod kojim uslovima profesor / istrazivac moze koristiti sredstva univerziteta za komercijalizaciju rezultata istrazivanja za koje univerzitet nije zainteresovan?

Pitanje 10: “Kako univerzitet ili istrazivacka institucija mogu motivisati istrazivace da budu inventivni?”

- Mogucnost dodatne edukacije i obuke?
- Finansijska nadoknada?
- Posebni personalni programi obrazovanja i specificne obuke?